

Foto Glenn Murberg 20190820

Jättegrytan vid Tå i Sandhult

För ett tag sedan gjorde jag ett blogginlägg om en liten stenbro i Sandhult och skrev då att jag skulle besöka denna jättegryta. Nu är det så att jag har passerat denna jättegryta varje dag på väg till jobbet i Bollebygd i snart 10 års tid men inte fått fotograferat den förrän nu i veckan. Jag har sett skylten vid vägen varje dag men nu i tisdags tog jag mig i kragen och stannade till och fotograferade den. Här kommer det lite fakta om jättegryta.

Jättegryta är i ett berg som har blivit urholkad fördjupning som har bildats genom att strömmande vatten fått en sten att rotera tillsammans med grus och mindre stenar i en virvel under en längre tid. Många av dessa jättegrytor skapades under istiderna genom att lösrykta moränblock i framforsande smältvatten fraktades tillsammans med grus och småsten för att slutligen hamna på glaciärens botten. Där kilades blocket (stenen) fast i en grop eller spricka i berggrunden, varmed smältvattnet med all kraft skötte dess rotation och grytan som bildades blev ett faktum. Löpstenen som urholkat en jättegryta ligger oftast kvar som en ovanligt slät, äggformad sten antingen på dess botten eller i dess närhet. Även om jättegrytor i allmänhet är bildade neråt, finns det exempel där stenar och grus har roterat mot en bergvägg och skapat en horisontell urgröpfung, en sådan bildning anses Rösjögrottan utanför Motala vara.

Foto Glenn Murberg 20190820

Det händer att man kan hitta gamla mynt i en jättegryta, eftersom det ansågs medföra tur om man lämnade en slant i offergåva och i skärgården gav det i regel en god fiskelycka om man skänkte ett mynt. Jag var i dag och fotograferade en järnvägstunnel i Brobacka utanför Alingsås som man sprängde ur berget år 1899 och mittemot denna järnvägstunnel finns på andra sidan av Ålandasjön ska det finnas ett 30-tal jättegrytor, det får bli nästa projekt att fotografera.